

Meelis Albert
Saaremaa Vallavalitsus
meelis.albert@saaremaavald.ee

Teie 17.07.2025 nr 17.07.2025 nr 8-5/4093-1

Meie (digitaalallkirja kuupäev) nr 3-
6.1/2025/5120

Vastuskiri kalade kudealade ja juurdepääsude parandamisest Mullutu-Suurlahes

Austatud Meelis Albert

Olete pöördunud Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) poole palvega aidata kaasa Mullutu-Suurlahe veestikus kalade rändeteede ja kudealade olukorra parandamisele ning mainite, et Saaremaa vallavalitsuse poole on pöördunud eelnevalt sama murega MTÜ Saarte Kalurite Ühing. Oma kirjas tõite välja kalade rändeteede parandamiseks võimalikud tegevused:

1. Nasva jõe alguse puhastamine Mullutu lahes;
2. Mullutu lahte Suurlahega ühendava Kurgu kraavi puhastamine;
3. Mullutu lahte ja Vägara lahte ühendava Pühajõe voolusängi puhastamine;
4. Järvedesse suubuvate jõgede ja ojade suudmealade puhastamine, aitab parandada värske vee juurdevoolu ja hapnikutingimusi. Olulised on Vägara lahte suubuv Pühajõgi ja Mullutu põhjaossa suubuv Kärla jõgi oma suublaaladega.

Vastavalt Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelus Fondi määrusele ja Siirde-, poolsiirde- ja mageveeliste kalaliikide koelmualade taastamise programmi 2023-2033 tööde nimekirjale on välja toodud, et Mullutu-Suurlahes oleks vajalik eemaldada Kurgu kraavilt koprapaisud. Ülejäänud Teie kirjas välja toodud tegevused teadlaste koostatud programmis käesoleval hetkel puuduvad.

RMK on küsinud kalateadlastelt seisukohta mainitud tegevuste vajalikkusest kalade liikumise parendamiseks Mullutu-Suurlahe süsteemis. Siiani on seisukoht olnud, et lihtsakujuliste kaevetöödega on oht, et alandatakse rannikujärvede niigi madalat veetaset ning seeläbi kahjustatakse kalade kudemisalasid. Kalade liikumine Mullutu-Suurlahe ja Nasva jõe vahel ei ole teadlaste hinnangul käesoleval hetkel probleemiks, sest valgala ja vooluhulgad on piisavalt suured ning tegemist on ühtlasi süsteemiga, mis on tugevalt mereveetasemest mõjutatud. Ent on tõdetud, et kalade liikumist võivad takistada ajutised koprapaisud (Kurgu kraavil), mis on välja toodud ka EMKVF-i koelmualade taastamise programmis ning kelle arvukust reguleerib kohalik jahiselts.

Järvedesse suubuvate jõgede suublaalade puhastamine ei too kaasa värske vee ja hapnikurikka vee juurdevoolu. Ka siinkohal on oluline mainida, et nimetatud tööde enda tegemine võib mõjutada Mullutu ja Suurlahe seisundit ja toitainete sisaldust ja seeläbi hoopis kiirendada nende eutrofeerumist.

RMK on tihedas suhtluses Eesti teadusasutustega ning kui tekib vajadus Mullutu-Suurlahe siirdekaldade rändetingimuste parandamiseks, siis oleme valmis tellima kalandusliku eeluuringu välja selgitamiseks probleemide asukohta, ulatust ning nende võimalikke lahendusvariante (kaasa arvatud tööde kirjeldust ja nende maksumust).

Käesoleval hetkel tegeleb RMK koostöös Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudiga ning hüdroinseneridega nii Lääne-Saaremaa rannikujärvede kalade kudemistingimuste parandamisega kui on alustanud ka Lõuna-Saaremaa rannikujärvede kalanduslike eeluuringutega ning peab antud piirkonnas kudealade taastamist ning siirde- ja poolsiirdekalade rändevõimaluste parandamist väga oluliseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sander Sandberg
veeökoloogide juht
looduskaitseosakond

sander.sandberg@rmk.ee
53999832